

תוכן עניינים

1.....	מבוא
3.....	1. רקע כללי
3.....	קיימות ותיירות
4.....	קיימות ותעשיית המלונאות
5.....	2. דיון לאור תחליפי המוסר
6.....	השוק כתחליף מוסר
10.....	4. דיון מוסרי
10.....	גישת התועלתנות
11.....	הדאונטולוגיה של עמנואל קאנט
11.....	גישת המידות הטובות
12.....	5. יישום הממצאים על בסיס כללי האתיקה בעסקים
13.....	6. סיכום ומסקנות
14.....	רשימת מקורות

מבוא

המושג "קיימות" הפך לנפוץ בתחומים רבים במהלך העשורים האחרונים. אנשים וגופים שונים מעניקים לו הגדרות שונות זו מזו. הרעיון התפתח במרוצת ההיסטוריה, במקביל להתפתחותו של הצורך להתמודד עם ההשלכות של היבטים שונים של הקדמה הכלכלית, הטכנולוגית והחברתית. היבטים אלה כוללים, למשל: גידול האוכלוסין, התגברות הצריכה לאחר המהפכה התעשייתית והידלדלותם של משאבים חיוניים כגון עצים, פחם ונפט. כל אלה הגבירו את המודעות לצורך להשתמש במשאבים באופן שהוא בר-קיימא. חששות מכך שהדור הנוכחי, ובמיוחד הדורות הבאים, עלולים שלא להיות מסוגלים לשמר את רמת החיים שחלקים גדולים מהאנושות כבר התרגלו אליה, סיפקו תמריץ להלך הרוח המעמיד את הפיתוח בר-הקיימא גבוה בסדר העדיפויות (Jones et al., 2016).

כיום, אין בנמצא הגדרה מוסכמת אוניברסלית של מהי קיימות, וישנן כמה הגדרות מקבילות המתחרות ביניהן (Jones et al., 2016). מקובל לומר כי "קיימות" היא מושג כללי, אשר מגלם את הדאגה הגוברת לסוגיות של איכות הסביבה ומשאבים טבעיים (Mowforth & Munt, 2003, 22). למרות ההבדלים בין ההגדרות והגישות השונות לקיימות, ניתן להצביע על כך שהן מבוססות על עקרונות אקולוגיים המתמקדים בשימור משאבי הטבע והגנה על המערכות האקולוגיות העדינות, שבני האדם תלויים בהן (Jones et al., 2016).

הקישור בין קיימות לבין תיירות ואירוח קיבל משנה חשיבות מאז שנות ה-1990 המוקדמות, כשתעשיית התיירות הכריזה על מתן עדיפות לפיתוח בר-קיימא בוועדת כדור הארץ בריו (Melissen et al., 2016).

הופעתם של מספר גדל והולך של חוקים סביבתיים, כמו גם לחצים מצד הסביבה החברתית והשוק, עוררו את מודעותם של מנהלים וארגונים בנוגע להתנהלות סביבתית. בתי מלון הם דוגמא לעסקים הפועלים מסביב לשעון, כשעובדיהם ולקוחותיהם צורכים ומכלים כמויות גדולות של מים, אנרגיה ומוצרים בלתי מתכלים. רשתות המלונות מתמודדות עם לחצים גוברים להעניק יותר תשומת לב לנושאים סביבתיים ולסוגיית הקיימות. לכן, רבות מהן עוסקות כיום, במידה רבה יותר מבעבר, באיזון שבין ערכים סביבתיים, משאבים מוגבלים, לגיטימיות ציבורית, רגולציה מכבידה ורווחיות (Chan et al., 2014).

מטרתה של עבודה זו היא לבחון את סוגיית הקיימות בתעשיית המלונאות, מנקודת המבט של מוסר ועסקים. שאלת המחקר היא: **האם מוטלת על בתי מלון אחריות מוסרית לדאוג לסוגיות איכות הסביבה והקיימות?**

הפרק הראשון בעבודה יציג רקע כללי על סוגיית הקיימות ופיתוח בר-קיימא בתעשיית התיירות בכלל ובתי-המלון בפרט, מה המצב הקיים כיום בתחום, מה ההשלכות ומה אומר המחקר.

הפרק השני יציג ניתוח לאור תחליפי המוסר: השוק, הסביבה החברתית, החוק.

הפרק השלישי יביא דיון מוסרי לפי התיאוריות של קאנט, התועלתנות וגישת המידות הטובות.

בפרק הרביעי יבוצע יישום של הממצאים על בסיס כללי האתיקה בעסקים.

הפרק החמישי הוא פרק הסיכום והמסקנות.

1. רקע כללי

קיימות ותיירות

השפעתה של תעשיית התיירות על הכלכלה הגלובלית היא משמעותית. תיירות היא תופעה חובקת-עולם, והיא אחד הענפים הצומחים בקצב המהיר ביותר בכלכלה הגלובלית. כך למשל, בשנת 2000, עסקים הקשורים לתיירות ברחבי העולם הניבו שני טריליון דולר וסיפקו עבודה לכ-15 אחוזים מהאוכלוסייה הפעילה מבחינה כלכלית בכל העולם (Kasim & Scarlat, 2007).

הגידול המשמעותי בפעילות התיירות, עושה את התיירות לאחת מהתופעות הכלכליות והחברתיות החשובות של המאה האחרונה. מספר הטיסות הבינלאומיות צמח מ-25 מיליון בשנת 1950 עד ליותר מ-700 מיליון טיסות בינלאומיות בשנת 2002- גידול שנתי ממוצע של 6.6%. בנוסף לגידול המספרי בתיירות, הייתה גם התפשטות גיאוגרפית של התיירות, עד שהיא מקיפה כמעט את כל קצוות תבל (Donyadide, 2010). בשנת 2012, מספר התיירים הבינלאומיים חצה לראשונה את רף המיליארד: באותה שנה, 1,035 תיירים תיירו ממדינה אחת למדינה אחרת (Rutty et al., 2015). ההשפעה של ענף התיירות על הכלכלה העולמית- ובמקביל, על איכות הסביבה- ממשיכה לגדול, כתוצאה מהמספרים ההולכים וגדלים של נסיעות תיירות פנימיות (בתוך הארצות) ובינלאומיות (בין הארצות), קשרי תחבורה מתהדקים בין אזורים שונים בעולם, השימוש הגובר באנרגיה, מים ומוצרי צריכה והתארכות מרחקי התיור (Hall et al., 2015-2). זאת ועוד, הצמיחה של ענף התיירות צפויה להמשיך ולגדול בשיעור של 3.3 אחוזים בשנה עד שנת 2030 (UNWTO 2012).

הצמיחה המהירה והנרחבת של התיירות מעלה שאלות רבות בנוגע להשפעות הסביבתיות השליליות שלה. התיירות נשענת מטבעה על המשאבים הטבעיים של הסביבה. כיוון שהיא מציעה פעילויות המבוססות על הסביבה הטבעית, אשר מקיימות אינטראקציה קבועה עם המערכות האקולוגיות הטבעיות, לתעשיית התיירות יש את היכולת ליצור שינויים משמעותיים לרעה בסביבה הטבעית הפיזית. קשר זה בין תיירות לסביבה הטבעית הפיזית, משמעותו שהישרדותה של התיירות כפעילות כלכלית תלויה ביכולתה של התעשייה לצמצם למינימום את ההשפעות השליליות שלה על הסביבה (Kasim & Scarlat, 2007). לדוגמא, יכולתו של אתר תיירות מסוים למשוך תיירים תיפגע מאוד אם התיירות באותו אתר תזהם ותכער אותו עד שהוא יאבד מהערך האסתטי שלו.

מחקרים רבים מצביעים על כך שהתיירות היא פעילות אנושית אשר מצד אחד תלויה באופן הדוק במשאבים הטבעיים, ומצד שני היא תורמת תרומה משמעותית לדלדולם. יחסי הגומלין הללו